CZĘŚĆ XII. № 101. ROK 6. (1835.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się pod adresem: do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, lub do xięgarni Smirdina; w Warszawie, w drukarni Zawadzkiego i Węckiego i w Biurze informacyjném; w Wilnie, w xięgarni Zawadzkiego; nadto we wszystkich Pocztowych w kraju urzędach.

Wtorek, 31 Grudnia. / 12 Stycznia.

Cena *Roczna*: w Rossyi, s pocztą, a w stolicy, z noszeniem do mieszkań, 50 r. as. *Półroczna*, 25 r. as. Bez poczty, dla odbierających w xięgarni Smirdina: *Roczna*, 45 rub. as. *Półroczna*, 25 r. as. Dla Królestwa Polskiego: *Roczna*, 55 rub. ass. *Półroczna*, 28 rub. ass.

Tygodnik będzie wychodził w roku następnym 1836, bez żadnej zmiany w dotychczasowym układzie i cenie.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 30 Grudnia. / 11 Stycznia.

NOWINY DWORU.

W przeszłą środę, w święto Narodzenia Pańskiego, od była się msza Św. w obecnosci NN. CESARSTWA Obojga, JJ. CC. WW. CESARZEWICZA-NASTĘPCY, W. XCZKI MARYI i Xiążęcia Jmci *Piotra Oldenburskiego;* po mszy Najprzew. *Filaret*, Metropolita Moskiewski, w assystencyi Członków Najśw. Synodu, odśpiewał *Te Deum* dziękczynne na pamiątkę opuszczenia Rossyi przez wojska nieprzyjacielskie w tymże dniu, w 1812 roku. Członkowie Rady Państwa, Ministrowie, Senatorowie, urzędnicy Dworu, Jenerałowie gwardyi, wojsk linijowych i marynarki, tudzież wiele znakomitych osób znajdowało się na tym obrzędzie. Jednoczasowie śpiewane było *Te Deum* w salach pałacu gdzie kompanija grenadyerów pałacowych i oddziały gwardyi, złożone z oficerów, podoficerów i żołnierzy ozdobionych orderem wojskowym Św. Jerzego, uszykowane były pod wodzą J. C. W. W. X. MICHAŁA, Dowodzcy oddzielnego korpusu gwardyi; po nabożeństwie CESARSTWO JJ. raczyli zaszczycić swą obecnością tę paradę i kazali jej przeciągać po salach. *(J. de S. P.)*

Roskazy dzienne CESARSKIE

17 b. m. Otrzymują dymissye: s powodu ran, Dowodzca 1 bryg. 4 dyw. pieszej Jen.-major baron *Gerzdorf* z mundurem i całkowitą pensyą według Ustawy 6 Grud. 1827 roku; dla słabości zdrowia: Zostający przy Sztabie J. C. W. W. Mistrza artyleryi, liczący się w artyleryi Jen.-major *Euler 2*, z mundurem i takąż pensyą.—19 b. m. Zostają mianowani: Dowodzca 3 bryg. pieszej gwardyi Jen.-porucz. *Krafström*, Kuratorem Dorpatskiego naukowego okręgu, z zaliczeniem do wojska; Dowodzca 4 bryg pieszej gwardyi Jenerał-porucznik *Arbuzow 1* Dowodzcą 3 bryg. pieszej gwardyi.

— Przez Reskrypta CESARSKIE z dnia 6 b. m., mianowani kawalerami orderów Sw. Anny 1 klassy s koroną Jenerał-major Sztabu Jeneralnego *Weirauch 1*, i Św. Włodzimierza 2 klassy, Jenerał-porucznik, Dyrektor Pawłowskiego korpusu kadetów *Klingenberg*.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kapituły orderów, z d. 20 Listopada mianowani kawalerami orderu Ś. Włodzimierza 4 klassy, w nagrodę gorliwego i nieposzlakowanego w urzędach od wyboru szlachty wysłużenia prawem ustanowionych zakresów: (w liczbie innych), nie mający rang: Marszałek Powiatu Szawelskiego, (w gub. Wileńskiej), Eligi *Kownacki;* Prezes Sądu Granicznego Pow. Brasławskiego, (w tejże gub.) Józef *Żaba;* byli Podkomorzowie powiatów gubernii Mohylewskiej: Siennieńskiego Antoni *Hłasko* i Klimowickiego Piotr *Czerniszewicz;* Sędziowie Sądów Granicznych: Wileńskiego gubernijalnego, Aloizy *Sławiński* i powiatowego Proskurowskiego, (w gub. Podolskiej)

Marcelli *Jackowski;* tudzież były Sędzia Upitskiego Grodzkiego Sądu (w gub. Wileńskiej), Justyn *Paszkiewicz;* — Deputaci Zgromadzeń Szlacheckich: Wileńskiego Maciej *Kurkowski* i były Białostockiego Józef *Łowicki.* — tegoż orderu i klassy, *tegoż dnia*, za nieposlakowaną wysługę 35 lat w rangach oficerskich: (w liczbie innych), Radzca Tajny, Senator Paweł *Sumarokow*, Jenerał-major liczący się w wojsku Komendant twierdzy Chocima Paweł *Szewandin*, Rzeczywiści Radzcy Stanu: były Prezes Niżegorodzkiej Izby Sądu Kryminalnego Karol *Rehbinder*, Członek Rady Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Jan *Kuruta* i przykomenderowany do Komisaryatskiego Dep. Ministerstwa Wojny Urzędnik 4 klassy Stanisław *Bohomolec;* Radzca Stanu Ordynator Kijowskiego wojskowego lazaretu Sztab-lekarz Michał *Serafimowicz*, Członek Warszawskiego Budowniczego Komitetu Pułkownik Jerzy *Schweder 1*, i były Dyrektór Szkół Mińskiej gubernii Radzca Kolleg. Herasim *Kutniewicz;* Assesor Wileńskiej Izby Skarbowej Ass. Koll. Filip *Moszkow* i Radzcy Honorowi: Dozorca etatowy Kijowskiej powiatowej szkoły Bazyli *Kozaczyński* i Strapczy powiatu Kowelskiego (w gub. Wołyńskiej), Pawel *Szczerbak*.

— Komitet Opieki Inwalidów, ustanowiony w dniu 18 Sierpnia 1814 roku, zawiadamia wszystkich, zostających pod jego opieką kandydatów, iż ci, którzy pragną być umieszczeni na wakujących posadach policyjnych w guberniach *Kijowskiej*, *Podolskiej* lub *Wołyńskiej*, powinni wprost przesyłać prośby swoje do P. Kijowskiego Wojennego, Podolskiego i Wołyńskiego Jenerał-gubernatora, i donosić o tém jednoczasowie Komitetowi.

Ukazy CESARSKIE *do Rządzącego Senatu.*

29 Listopada. Rządzca miasta Izmaila Jen.-porucznik *Tuczkow*, s powodu zwątlonego zdrowia uwolnia się od służby, obowiązki zaś tego urzędu połączone zostają z obowiązkami Bessarabskiego Cywilnego Gubernatora. — Główny Naczelnik Altajskiego Górnictwa i Tomski Cywilny Gubernator Jener.-major korpusu Górniczych Inżenierów *Kowalewski* na własną prośbę otrzymuje uwolnienie od tych urzędów i mianowany Członkiem Rady tegoż korpusu i Komitetu naukowego.—Głównym Naczelnikiem Górnictwa Altajskiego i Tomskim Cywilnym Gubernatorem mianowany Wice-dyrektor Departamentu Górnictwa i Sobowego zarządu Jen.-major korpusu Inżenierów Górniczych *Szleniew*.

1 b. m. Sprawujący obowiązki Cywilnego Gubernatora Saratowskiego Rz. R. St. *Perewierziew* mianowany sprawującym takież obowiązki w Kijowie.

4 b. m. Naczelnik 23 dyw. pieszej Jen.-porucz, *Peterson* mianowany Naczelnikiem Omskiego obwodu na zasadzie portanowienia, zawartego w artykule 1313 Tomu II Układu Praw.

5 b. m. Gubernija Słobodzko-Ukraińska ma na przyszłość od głównego w niej miasta, nazywać się gubdrniją Charkowską.—Zostający przy Ministerstwie Spraw Wewn. Rz. R. St. *Stiepanow* mianowany Saratowskim Cyw. gub.

6 b. m. Liczący się w wojsku Jen.-major *Michajłowski-Danilewski*, podwyższony w d. dzisiejszym do rangi Jen.-porucznika, mianowany zostaje Senatorem. — Sprawujący obowiązki Irkutskiego i Jenisejskiego Jen.-gubernatora Jen.-porucz. *Broniewski*, zostaje zatwierdzony na tym urzędzie z zachowaniem Dowodztwa nad wojskami we Wschodniej Syberyi rozłożonemi.—S.-Petersb. Cyw. gubern. R. R. St. Szambelan *Chrapowicki*, na własną prośbę, s powodu zwątlonego zdrowia, otrzymuje uwolnienie od służby z rangą Radzcy Tajnego; Gubernatorem Petersburskim mianowany liczący się w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Rzecz. Radzca Stanu *Żemczużnikow*.

— Na przedstawienie Najśw. Synodu N. CESARZ JMć w dniu 16 Listopada bieżącego roku raczył dać Ukaz o przeniesieniu Wiatskiego Biskupa *Joannicego* na katedrę Orenburską z zachowaniem dawnego stopnia i o mianowaniu Biskupem Wiatskim Rektora Jarosławskiego Seminaryum Archymandryty *Nila*.

— Na mocy zatwierdzonego przez N. PANA w dniu 8 Listopada bieżącego roku Zdania Rady Państwa, P. Minister Skarbu wydał w dniu 11 bieżącego Grudnia Pruskiemu poddanemu Ferdynandowi *Werner* pięcioletni wyłączny przywilej na wprowadzenie w CESARSTWIE Rotsyjskiem apparatu do dogodniejszego rozpuszczania różnych ciał i parowania płynów za pomocą wpuszczania do płynów zgęszczonego powietrza.

— Przez Ukaz CESARSKI do Kantoru Dworu, z d. 8 b. m. Frejlina, Xiężniczka Helena *Golicyn*, otrzymuje uwolnienie od służby, na własną prośbą.

Ukazy Rządzącego Senatu.

1) *11 b. m.* (z Heroldyi). P. Prezes Rady Państwa odezwą z dnia 31 Października, uwiadomił P. Ministra Sprawiedliwości «że N. CESARZ JMć, celem zapobieżenia wszelkiemu niewyrozumieniu, raczył roskazać: w pojaśnieniu punktu 2go Zdania Rady Państwa, zatwierdzonego w dniu 30 Września b. r. *) dodać, że osoby, które otrzymały order Ś. Stanisława, jakiegokolwiek stopnia, po 17 Listopada 1831 roku, lub odtąd go otrzymają, nabyły i ua będą prawa szlachectwa dziedzicznego stosownie do 2,232 artykułu i s temi wyjątkami, jakie są określone przez artykuły 2233 i 2235 układu ustanowień Panstwa. (*Сводъ Государственныхъ учрежденій*).

2) *tegoż dnia.* (s 1 Dep.) N. CESARZ JMć w rozstrzygnieniu zdań, zaszłych w Radzie Państwa, w przedmiocie wynagradzania urzędników i sług kancelaryjskich, pozostających bez miejsc s powodu zmniejszenia ich liczby, lub skassowania samych posad, raczył w dniu 6 Listopada bież. roku na memoryale Rady Państwa napisać następną decyzyą: «*wydawać jednorazowie roczną gażę wszystkim i trzymać się tego prawidła na przyszłość.*»

3) *tegoż dnia.* s tegoż Dep.) W przedmiocie odbierania z Banków krajowych umieszczonych w nich kapitałów za biletami nie mającemi blankowego nadpisu ani pieczęci.

4) *tegoż dnia*, (s tegoż Dep) O wyznaczeniu pensyj rodzinom urzędników Syberyjskich, którzy pobierali je prócz gaży.

5) *12 b. m.* (s tegoż Dep.) O użyciu półtora procentowych uzyskań od osób które zastawiły w skarbie niezabeśpieczone domy.

*) Patrz ówczesny Tygodnik.

6) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) Iż czas zostawania na urlopie, s powodu słabości zdrowia, dłuższy nad trzy lata nie ma być policzany do wysługi znaku nieposlakowanéj służby.

7) *13 b. m.* (s tegoż Dep.) O rozdzieleniu na dwie klassy każdego z dwóch oddziałów Słobodzko-Ukraińskiego Gimnazium.

8) *17 b. m.* (s tegoż Dep.) P. Prezes Rady Państwa obwieścił jej następny Ukaz Cesarski, z d. 25 Października bież. roku. «J. C. Mość, po roztrząśnieniu zaszłych w Radzie Państwa zdań, na przedstawienie Ministra Skarbu o sposobie uzyskiwania summ Skarbowych w razie utraty ich przez Skarbnych powiatowych, raczył roskazać: W uzupełnieniu artykułów od 814 do 818 Układu ustanowień gubernijalnych, (tom II) przepisać prawidła następne: 1) Skarbni Powiatowi, w kassach których dał się widzieć niedostatek lub utrata pieniędzy skarbowych, najpierwsi wszelkiem mieniém swojém ulegają odpowiedzialności rozciąganej w celu odzyskania skarbowej summy. 2) Po tych dopiero odpowiadają spólnicy, (jeżeli są takowi) którzy należeli albo do saméj kradzieży, albo dopomagali do jéj utajenia, albo nakoniec zawierali nieprawne ze Skarbnemi umowy. 3) Potém dopiero ulegają odpowiedzialności kaucye, stanowiące główne zabespieczenie Skarbu. 4) Jeżeli na pokrycie niedostatku majątki wzmiankowanych osób nie wystarczą, wtedy ulegną odpowiedzialności urzędnicy, którzy czynili każdo-miesięczną rewizyą kassy powiatowéj i nakoniec 5) Odpowiada Izba Skarbowa. *Uwaga.* Osoby tych dwóch rzędów ulegają odpowiedzi tylko częściowo w stosunku do gaży, jaką pobierają. 6) Jeżeli dowiedzionėm będzie, że rewizorowie albo wcale kassy nie rewidowali, albo czynili tylko powierzchowną i nie według przepisanego porządku rewizyą, lub jeżeli ze strony Izby Skarbowej odkryje się jawne dla skarbnego pobłażanie, w takim razie, pierwsi i drudzy urzędnicy, poczytując się już za wspólników, powinni będą uledz odpowiedzialności nawet przed temi co dali kaucye, całym swym majątkiem jaki się znajdzie, uważając wszakże iżby uzyskanie w podobnych razach, zwrócone było przedewszystkiém na tych, których sąd za więcéj winnych uzna. 7) W przypadku niewystarczenia majątków osób winnych, bez względu na winność Rewizorów i Członków Izby Skarbowéj, niemniej przeto uzyskanie ma być dopełnione s kaucyj, jako będących jedyném niewątpliwém zabespieczeniem skarbu, gdyż osoba dająca kaucyą przyjmuje na siebie całą odpowiedzialność za tego komu ją powierzyła, na ogólnéj zasadzie poręcznictw.»

9) *17 b. m.* (s tegoż Departamentu) O przekształceniu Kantoru Zarządu Petersburskich zapasnych magazynów mąki.

10) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) P. Minister Dworu oznajmił P. Ministrowi Spraw Wewn. że na przedstawienie jego z d. 5 Listop. bież. roku N. Cesarz Jmć raczył roskazać: «odtąd nie pobierać żadnych opłat od medalów, dawanych za pojmanie zbiegów wojskowych, za uratowanie ginących i za czyny poświęcenia się i ludzkości.»

11) *18 b. m.* (s tegoż Dep.) O prawach Caranów, czyli wolnych rolników Obwodu Bessarabskiego.

12) *tegoż dnia.* (s tegoż Dep.) Z ogłoszeniem Prawideł wydanych w celu zatamowania samowolnego wycinania lasów w gubernijach nad-Bałtyckich.

— Baron de *Barante*, par Francyi, Poseł nadzwyczajny i pełnomocny Króla Jmci Francuzów przy N. Cesarzu Wszech Rossyj przybył ze swą rodziną 25 bież. m. do tutejszéj stolicy.

— Do Petersburga przybyli: 21 b. m., z Moskwy, Czernihowski, Połtawski i Charkowski Jenerał-gubernator Jener.-adjutant hr. *Lewaszow;—24go*, z Wilna, Dyrektor Departamentu Handlu Zagranicznego, zostający w jezdzie Jenerał-major *Jazykow*.

Warszawa 10 Grudnia.

— Oto są główne wygrane 5 klassy 46*ej* loteryi klassycznej Królestwa Polskiego.

Główna wygrana . złp.	900,000	Padła na Nò.	3718
Wielkie Praemium c) —	300,000	otrzymał —	31087
Wygrana . . . . . . —	200,000	padła na —	12995
— — . . . . . . —	100,000	— — —	4358
Praemium d) . . . — 100,000 / z wygraną . . . — 200	100,000 / 200	otrzymał —	37890
Wygrana . . . . . . —	50,000	padła na —	56114
— — . . . . . . —	40,000	— — —	44944
Praemium ł) . . . — / z wygraną . . . —	30,000 / 200	otrzymał —	18307
Praemium f) . . . — / z wygraną . . . —	25,000 / 200	— — —	35096
4 wygrane po . . . —	20,000	padły na —	21740, 25878, 27881, 42399
5 wygranych po . . —	15,000	— — —	16207, 37430, 38458, 57880, 65679
15 po 10,000 zł.			1242, 7511, 8557, 12,176, 14,356, 27,719, 28,103, 38,487, 40,858, 43,077, 47,454, 47,620, 50,140, 51,907, 64,385.

Wiadomości zagraniczne.

Berlin 26 Grudnia. 15 b. m. w pałacu Fischbach, J. K. W. Xżę Wilhelm, brat Królewski, za zgodą J. K. M. oznajmił o zaręczynach córki, J. K. W. Xiężniczki Maryi Elżbiety Katarzyny z Xiążęciem Jmcią Hesse Darmstadt. Xiążę ten, znajdujący się podówczas w Fischbach, wyjechał 18*go* do Wiednia.

Wiedeń 22 Grudnia. Propozycya stanów węgierskich względem przedłużenia teraźniejszego sejmu do czasu nieograniczonego, t. j. aż do zupełnego rozwiązania wielu zagadnień niemających związku z zagadnieniami przez

rząd przełożonemi, nie została przez tenże rząd przyjętą. Owszem, wyrokiem z d. 3 b. m. dzień 28 b. m. wyznaczony został na ostateczne zamknienie sessyi.

Haga 22 Grudnia. JJ. KK. WW. Xiążęta Wilhelm i Alexander, synowie Xięcia Oranii, wyniesieni zostali na stopień pułkowników.

— Piszą z Zelandyi z d. 16 b. m. «Ogromne roboty fortyfikacyjne przedsięwzięte z roskazu Napoleona w roku 1811, na obronę Flessyngi od strony wielkiej drogi, mają być wyprzedane z licytacyi, 28 b. m., z ich rowami, szańcami i t. d. Zachowane tylko zostaną reduty; reszta zupełnie będzie z ziemią zrównana; przekopy, chociaż obfitujące w rybę, zasypane zostaną ziemią z wałów i cała ta przestrzeń zamienioną być ma w ziemię orną i pastwiska; nabywcy obowiązani będą do ukończenia takowego wyrównania gruntu w ciągu lat dwóch.

Londyn 22 Grudnia. 17 b. m. w izbie parów odbyło się uroczyście nowe odroczenie parlamentu do d. 4 Lutego.

— Z gazety Kalkuckiej dowiadujemy się o kilku nowych bitwach w Peszawar. Hussein, Coole i kilku innych wodzów peszawerskich, na czele 3,000 piechoty i 500 koni, napadnięci zostali przez Sirdir Hurri Singh i Rajaha Sudżet Singh z 12,000 ludźmi wojska Króla Lahore. Hurri Singh s kilku innymi wodzami poległ w boju; ale i wojsko Lahorskie zmuszonem zostało do odwrotu, s powodu znacznych strat.

Paryż 25 Grudnia. Ostatnie wiadomości z Algeru dochodzą 5 Grudnia. W dniu tym wojsko francuskie znajdowało się o jeden dzień drogi od Oranu, ale nie zaszło jeszcze żadnej utarczki z arabami. Abdel Kader zdawał się unikać bitwy, i wątpiono czyli będzie mógł zostać do niej znaglonym przed dójściem do Mascara.

— Postanowieniem Królewskiem z d. 7 b. m. oznaczony został procent od pożyczek pieniężnych w Afryce. We wszelkich pożyczkach tak cywilnych jak handlowych płacić się ma odtąd po 10 od sta.

— *Journal du Havre* daje nam następującą listę ogólną sił zbrojnych marynarki francuskiej. Francya ma teraz na morzu 27 okrętów linijowych, 35 fregat, 21 korwett wojennych, 126 korwett *avisos*, brygów i t. d., 51 gabarrów. — Nadto 1 Stycznia 1835 znajdowało się na warsztatach: 26 okrętów linijowych, 23 fregaty, 2 korwetty, 7 gabarrow i 9 statków parowych.

— Najniższa temperatura tej zimy w Paryżu była 6½ stopni Réaum; w Bourg atoli 15 b. m. merkuryusz spadł o 11 stopni niżej zera. (W Petersburgu w połowie Grudnia mieliśmy raz 29 stop. Réaum., dni zaś następujących po 22, 18 i 16 stopni niżej zera).

— Sąd izby parów zamknął rosprawy w processie oskarżonych z S.-Etienne, Marseille i t. d. 24 b. m.; wyrok atoli nie jest jeszcze wiadomy.

— Prezes izby parów, baron Pasquier niebespiecznie zapadł na zdrowiu.

— Monitor w numerze swoim z d. 24 b. m. ogłasza rosciągły raport marszałka Clausel, o wyprawie do Mascara. Że atoli większa część tych szczegółów nie jest dla obcych czytelników interesującą, przeto dajemy tu krótki tylko wyciąg z opisu bitwy, w której Abdel Kader osobiście dowodził. Armija francuska, po kilku małoznacznych utarczkach, przeszła rzekę Sig, i zdała okrążana przez arabów ciągnęła dalej drogę swoje ku Habiah. Marszałek Clausel, zbliżając się do miejsca gdzie równina ciągnąca się pomiędzy Atlasem a lasami habraskiemi staje się nader wąską, osądził za przyzwoitą skupić swoje kolumny i dać im chwilę wytchnienia. Rodzaj wąwozu w który wojsko nasze zapuścić się miało, przedstawiał każdemu cokolwiek ze sztuką wojenną obeznanemu wodzowi bardzo korzystne stanowisko. Jakoż, Abdel Kader nie zaniechał dostrzedz korzyści, jakie mu nastręczały lasy Habrah, przerznięte nader głębokim jarem i oddzielone od pasma gor tylko obszernym smętarzem, mającym jeszcze przed sobą małą wyniosłość, do której trzeba było zbliżyć się dla dostrzeżenia nieprzyjacielskiego taboru Przewidując iż ciągnąć musimy przez równinę, Abdel Kader zostawił na tym punkcie silny oddział, s trzema działami, panującemi nad smętarzem. Na godzinę drogi przed zbliżeniem się do lasu, wojsko nasze przestało być najeżdżanem przez podjazdy arabskie, które jakby utrudzone napasnictwem nagle się cofnęły. Niecierpliwy dostrzeżenia leżącego przed nim gruntu i dostania się tym końcem na wspomnioną wyniosłość, marszałek Clausel, wyjechał w towarzystwie xięcia Orleanu na przód. Towarzyszyło im nie więcej nad 40 do 50 konnych strzelców, za którymi, w małej odległości, znajdowało się jeszcze 10 do 12 innych. Nagle, pojrzawszy na boczną stronę wzgórza, znaleźli się niedalej nad 200 kroków przed ogromną massą jazdy; nie tracąc atoli ducha, z szablą w ręku uderzyli żwawo na nieprzyjaciela i odparli go o 1000 kroków. Szczęściem araby, w pierwszej chwili attaku, zostali jakby odurzeni zuchwałością tak małej garstki, i ledwo część ich myślała o tem ażeby ją okrążyć Ale marszałek Clausel sprowadził spiesznie kompaniję piechoty, z dwóma haubicami, i kilka bomb które środ arabów pękły, wprawiły ich w ostateczny nieład. Następnie marszałek roskazał jenerałowi Oudinot, ciągnąć naprzód s prawem skrzydłem, opierającem się o góry, za nim zaś poprowadził tamże lewe skrzydło jenerał Perregaux. Wkrótce przednia straż składająca się z zuanów i woltyżerów 2go lekkiego pułku, została zatrzymaną przez jar, i na drugiej jego stronie ukazała się w regularnych szykach cała piechota Abdel Kadera. Artyllerya arabów otworzyła silny i dobrze kierowany ogień, i w tejże chwili wzdłuż całej ich linii, wszczęło się strzelanie z ręcznej broni, nader dla wojska naszego mordercze. Zuani i woltyżery, pomimo niezmiernych trudności, dostali się na drugą stronę jaru, i uderzyli na piechotę arabską tak silnie, iż ta ostatnia wnet się chwiać zaczęła. Mężny jenerał Oudinot znajdował się na czele swojego wojska, i nie ustępował s placu bitwy, chociaż raniony kulą w nogę. Zaledwie s trudnością skłoniono go że dał sobie ranę przewiązać. Gdy tym sposobem z jednej strony prawe skrzydło torowało sobie drogę, z drugiej jenerał Perregaux uderzył na las Habrah z woltyżerami 17 lekkiego pułku. Wielu oficerów marszałka Clausel udało się razem z niemi. Sam xiążę Orléans, posłuszny jedynie głosowi męstwa, rzucił się s szykami piechoty, i ta ożywiona jego obecnością w kilku chwilach zdobyła stanowisko, o które się opierało lewe skrzydło arabów. Artylerya, której działaniem sam marszałek Clausel kierował, zmieszała do reszty nieprzyjaciela,

który ze wszech stron napierany ustąpił nam wreszcie placu bitwy, zostawiwszy nawet znaczną część ranionych. —W bitwie tej Xiążę Orléans odebrał mocną kontuzyę w nogę, powyżej kolana. Całe wojsko nasze o 7ej wieczorem stanęło nad lewym brzegiem Habrah; w nocy urządzono most, i nazajutrz o świcie wszystkie pułki znajdowały się już na brzegu prawym, pod ogniem kilkuset arabów, którzy wszakże utrzymywani byli w należytem oddaleniu przez dwa polowe działa. — Pomiędzy Habrah a Mascara zaszło tylko kilka małoznacznych utarczek, których wypadek zawsze był dla wojska naszego przyjaźnym. Większa część arabów opuściła Abdel Kadera i rozpierzchła się po górach, do których uciekł się wreszcie i sam Emir, nie chcąc się nawet przed Mascara kusić o obronę swojego miasta.—Strata arabów w bitwie pod Habrah cenioną jest w raporcie na 600 zabitych lub ranionych; wojsko francuskie poniosło w porównaniu nader małą stratę.

7go b. m. wojsko nasze weszło bez oporu do Mascara. Znaleziono tam ogromne zapasy zboża, owsa, słomy, sucharów, siarki i saletry. Znaleziono też działo stracone pod Macta, ostatki kilku wozów które podobnież w ręce Abdel Kadera wpadły były, i kilka starych dział hiszpańskich.

8go, Bey Ibrahim, oświadczywszy iż Mascara nazbyt jest oddalonym punktem, zażądał iżby mu pozwolono wrócić z wojskiem do Mostaganem. Zamieszkali tam żydzi oświadczyli się s podobnąż chęcią, i los Mascara został tym sposobem rozstrzygniony. Zajęto się niezwłocznie zburzeniem zamku i murów; nałożono w celniejszych domach publicznych i prywatnych stosy materyałów palnych, i miasto miało być spalone nazajutrz, skoro ostatnie wojska nasze zeń wyjdą.

9go, jenerał Oudinot mógł już znowu wsiąść na koń. Dano mu dowództwo dwóch brygad przybyłych do Mascara. Wojska zaczęły wcześnie wyciągać z miasta. Turcy Ibrahima wystąpili pierwsi, a tuż za niemi udali się żydzi, w liczbie 600, z dziećmi i rodzinami swojemi. Postanowienie spalenia miasta zostało ściśle dokonanem i z wierzchołka sąsiedniej góry, wojsko ujrzało po raz ostatni Mascara w płomieniach. Po przykrym marszu cała armija stanęła *12go* wieczorem w Mostaganem.

— 22 b. m. Król Jmć odebrał list od Xięcia Orléanu, z uwiadomieniem iż J. K. W. wrócił 29 b. m. do Tulonu. Xiążę wysiaduje kwarantannę na okręcie «Montebello», i nie będzie mógł wyjechać do Paryża przed 25 b. m.

— S teatru wojny hiszpańskiej niemasz żadnych nowych wiadomości. Zdaje się iż przykra pora roku sama ustanowiła rodzaj zawieszenia broni. Mówią tylko o oblężeniu Guetaria, małego nadbrzeżnego zamku, niedaleko St. Sebastien, który karliści otoczyli nie odstępując i od tej ostatniej twierdzy.

— Wiadomości z Madrytu dochodzą 17 b. m., lecz podobnież nie zawierają nic szczególnej wagi. Izby odbywają regularnie swoje posiedzenia, i komisye wygotowują raporta w przedmiocie podanych projektów.

Najnowsze wiadomości.

Paryż 28 Grudnia. Postanowieniem Królewskiem z d. 15 b. m., jenerał-porucznik hrabia Harispe, wyniesiony został na godność para Francyi.

— Oddawna już słychać było jakoby Francya przyjąć zamierzała pośrednictwo Anglii w sprawie ze Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej. W Monitorze dzisiejszym czytamy nakoniec w tej mierze następującą urzędową wiadomość: «Hrabia Granville, s polecenia rządu swojego, w nocie z d. 25 b. m. ofiarował rządowi francuskiemu pośrednictwo Króla Jmci W. Brytanii w nieporozumieniach między Francyą a Stanami Zjednoczonemi Ameryki Północnej zachodzących. Minister spraw zagranicznych, w odpowiedzi datowanej 27 b. m. oznajmił posłowi angielskiemu, iż rząd francuski takowe pośrednictwo przyjmuje.»

Ogłoszenie powyższe sprawiło żywe wrażenie na dzisiejszej giełdzie. Papiery rządowe podskoczyły zrazu o ½ procentu, wkrótce atoli znowu nieco spadły, s tej prostej uwagi, iż teraz w poselstwie jenerała Jackson niepodobna już nic zmienić.

— *Mémorial Bordelais*, chociaż liczy się do rzędu gazet ministeryalnych, załącza do wiadomości o spaleniu Mascara uwagi następujące: «Oto jest cały wypadek tej wielkiej cywilizacyinej wyprawy! Wojsko, przebiegłszy bez wytchnienia trzy dni drogi, podpaliło opuszczone, z nikczemnych szałaszów złożone miasteczko i wróciło do punktu s którego było wyszło. Ktoż nie widzi jak wiele cywilizacya na tem zyskać musi? Zamiast zakładania miast, sami je podpalamy. Dzięki Niebu iż nierozmyślne to przedsięwzięcie nie miało żadnych smutnych skutków dla naszego Następcy tronu, który szczęśliwie został zachowany, ażeby kiedyś nad Francyą panował i bronił ją w szlachetniejszych i bardziej dla ojczyzny pożytecznych wojnach.»

— Według wiadomości z Oranu dochodzących 15 b. m., marszałek Clausel nie myśli jeszcze o powrocie do Algeru. Owszem, czynnie się trudni przygotowaniami do nowej wyprawy, która 21 b. m. w liczbie 5000 ludzi, wyruszyć ma z Oranu do Tremezen, a której marszałek osobiście dowodzić będzie. Wyprawa ta konieczną jest dla zupełnego obalenia potęgi Abdel Kadera. Zresztą nie spodziewają się wielkiego oporu, gdyż wiele pokoleń już Emira odbiegło. Kilka z nich nawet poddało się francuzom, i marszałek Clausel dal im kaidów ze swojej ręki. Ibrahim bej mianowany został bejem Mortaganem i północnej części prowincyi Oranu.

Rio Janeiro 29 Paźdz. 25 b. m. don Diego Antonio Feija obrany został Regentem Brazylii na cztery lata, na miejsce zmarłego don Brunlio Munice, otrzymawszy nad spółzawodnikiem swoim don Calvacante większość 625 głosów. Tegoż dnia nowy Regent odroczył zgromadzenie prawodawcze, którego deputacya złożyła mu nowe prawo stanowiące iż dona Maria, jako Królowa Portugalska, zo-

staje na zawsze od tronu Brezylijskiego usunioną, i że na przypadek śmierci bezdzietnej młodego Cesarza, następczynią tronu będzie infantka dona Januaria, córka don Pedra, urodzona 1 Marca 1821.

— Na korwecie portugalskiej *Izabella Marya* przyby do Rio-Janeiro 2 b. m. minister pełnomocny portugalski. Jest to pierwszy dyplomat portugalski akkredytowany przy dworze naszym od czasu rozłączenia dwóch mocarstw.

(J. S. P. Prus. Rz. Gaz.)

OD WYDAWCY.

S powodu krótkości czasu, do pierwszych numerów następującego roku zostały odłożone: nowe spisy rang, kilka nowowyszłych praw, Zdanie Sprawy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, spis nowoskonfiskowanych przez Wileńską likwidacyjną Kommisyą majątków pówstańców tudzież kilka niedawno otrzymanych poezyj i literackich artykułów.

— Pierwszy numer roku przyszłego, wyjdzie 7 Stycznia.

KONIEC ROKU 6 CZĘSCI XII.

Печатать позволяется. С. Петербургъ. 30-го Декабря 1835. *Ценсоръ П. Гаевскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]